

Problémy české elektrotechniky

Anketa s představiteli českého elektrotechnického dění

V současné situaci české elektrotechniky si redakce Elektro dala ve shodě s posláním tisku a médií za úkol pomyslně se na chvíli zastavit, vnořit sondu do elektrotechnického dění a položit kompetentním osobám otázky CO je v elektrotechnice za problémy, v ČEM nebo KDE problémy spočívají a popřípadě JAK je řešit.

S ohledem na reálnou možnost jejich okamžitého zodpovězení časopis Elektro formuloval výše uvedené otázky poněkud jinak, a to konkrétně:

1. Co v oboru elektrotechniky v ČR považujete za zásadní problém?
2. Očekáváte, že se v oboru elektrotechniky v roce 2010 něco změní a popřípadě, co by to mělo být?
3. Jaké zásadní věci, nebo čeho podle vás nejvýznamnějšího, se v oboru elektro podařilo od roku 1989 dosáhnout?

Otázky byly položeny celkem dvanácti respondentům, představitelům české elektrotechniky: (pořadí respondentů je seřazeno abecedně podle jmen).

Ing. Vincent Csirik – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)

Jiří Fiala – Elektrotechnický svaz český (ESČ)

RNDr. Vladimír Filač, CSc. – Elektrotechnický zkušební ústav (EZÚ)

Ing. Rudolf Hahn – Státní úřad inspekce práce (SÚIP)

František Holec – Hospodářská komora ČR (HK)

Ing. František Hýbner – Českomoravská elektrotechnická asociace (EIA)

prof. Jiří Lettl, CSc. – ČVUT Praha, předseda RR Elektro

Jan Lojkásek – vydavatelství IN-El, s. r. o.

Ing. Jaroslav Melen – soudní znalec, obor BP, specializace elektrotechnika

Miroslav Minařík – portál Elekrika.cz

Julius Růžička – Unie elektrotechniků ČR

Ing. Jiří Stonawský – Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), odbor PPV

Z původně slibovaných deseti se počet nominovaných představitelů utěšeně rozrostl nejprve na třináct. Nicméně, slíbený třináctý, **Ing. Oldřich Kuchler**, Technická inspekce ČR (TIČR) si z organizačních a časových důvodů a po dohodě s redakcí Elektro vyžádal prostor až v některém z následujících čísel. Zbýl nám tedy rovný tučet, což je svým způsobem symbolické, protože se vlastně jedná o postarší, drahnými lety osvědčenou, dodnes v anglofonním světě užívanou množstevní jednotku. Lze tedy říci, že v ČR počítáme odborníky elektro na tučty (!?)

Odpovědi respondentů jsou ponechány v autentickém znění, resp. redakčně byly upraveny pouze minimálně, a to z ryze gramatického, výjimečně ze stylistického hlediska.

Ing. Vincent Csirik

Již 30 let pracuji v oblasti technické normalizace, a je proto logické, že můj pohled na obor elektrotechnika je ovlivněn vývojem tvorby mezinárodních norem, evropských norem a ČSN.

odpověď č. 1

Za zásadní problém v oblasti technické normalizace považuji způsob využívání technických norem.

Tento problém není nový, neboť existoval již na počátku normalizace. Uživatelé technických norem i technická veřejnost se brání novým podmínkám a novým způsobům, které přinášejí měnící se zákony a stále nové, revidované normy. Mám na mysli jak mezi-

národní normy IEC, evropské normy (EN, HD) tak i ČSN.

odpověď č. 2

Očekávám novou obchodní politiku v oblasti technické normalizace, v jejímž rámci by byla umožněna i elektronická distribuce Českých technických norem formou on-line. Normy ČSN v PDF formátu se v roce 2010 již nebudou prodávat jednotlivě, ale bude k nim poskytován placený internetový přístup. Systém je pojmenován „ČSN online“. Vstup do systému bude prostřednictvím webových stránek ÚNMZ. Tento systém distribuce ČSN umožní lepší přístup uživateli technických norem i technické veřejnosti k Českým technickým normám, a co hlavně očekáváme – zapojení

více uživatelů do procesu tvorby technických norem.

odpověď č. 3

Měl jsem možnost porovnat tvorbu a využívání mezinárodních norem, evropských norem, ČSN a také národních norem některých států a mohu konstatovat, že za nejvýznamnější považuji změnu v oblasti technické normalizace,

Ing. Vincent Csirik
Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ),
odd. elektro

Za nejvýznamnější považuji změnu v oblasti technické normalizace, která nastala vydáním zákona č. 22/1997 Sb., a vstup do evropských normalizačních organizací.

kteřá nastala vydáním zákona č. 22/1997 Sb., a vstup do evropských normalizačních organizací. V elektrotechnice je to CENELEC (Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice) a ETSI (Evropský ústav pro telekomunikační normy). Uvedeným zákonem započala harmonizace legislativy České republiky s legislativou Evropské unie v oblasti výroby zboží, kterou Česká republika přijala v tzv. Bílé knize pro začlenění zemí střední a východní Evropy do vnitřního trhu unie.

Jiří Fiala

Pro co možná nejjasnější vyznění a přehlednost jsem každou svou odpověď strukturoval do několika bodů.

odpověď č. 1

Zásadním problémem v oboru elektrotechniky ČR podle mého názoru je:

- a) Rezortní nejednotnost v legislativních předpisech pro výkon technické inspekce VETZ. Zbytečné přezkušování revizních techniků po pěti letech, kteří nepožadují v osvědčení žádnou změnu, ačkoliv jsou pravidelně proškolení podle vyhlášky 50/1978 Sb.
- b) Korupce ve výběrových řízeních u státních i u nestátních zakázek, které jsou jen zástěrkou pro předem vyvoleného dodavatele. Diskriminující prostředí pro drobné podnikatele.
- c) Překonané ustanovení §13 až §19 zákonného

Jiří Fiala
Elektrotechnický svaz český (ESČ), prezident

Je zapotřebí vytvořit v ČR taková pravidla, aby řemeslník měl větší příjem než úředník.

předpisu 51/2006 Sb. (vyhláška o podmínkách připojení k elektrizační soustavě), který nesprávně stanoví výši škody, bez ohledu na instalované spotřebiče odběratele, se všemi vymahačskými důsledky až po exekuce.

odpověď č. 2

Svá očekávání bych formuloval ve varovném smyslu:

- Ti, kteří vystudovali bezplatně nyní usilují o zpoplatnění školství! To však přinese další úbytek absolventů, zejména v řemeslném, resp. odborném školství. Je zapotřebí vytvořit v ČR taková pravidla, aby řemeslník měl větší příjem než úředník.
- Silná byrokratická zátěž spolu se špatnou legislativou přivede v dohledné době mnoho drobných podnikatelů k bankrotu. To bude samozřejmě také znamenat zvýšení nezaměstnanosti.
- Nedostatečný sociální systém bude znamenat vznik nových „osob samostatně výdělečně činných (OSVČ)“, které však nenaleznou nové podnikatelské šance. Jejich následná platební neschopnost je dovede k bankrotu, a to se všemi nepříznivými důsledky, zejména s výkony exekucí.

odpověď č. 3

Období od roku 1989 má své nesporné výsledky a pozitiva. Jsou jimi:

- Vznik Hospodářské komory ČR (HK ČR) a rozvoj spolupracujících živnostenských společenstev.
- Obnovení činnosti ESČ a rozvoj jeho činnosti pro elektrotechniku.
- Vznik a rozvoj mobilních komunikací.
- Vznik a rozvoj komunikací pomocí internetu.
- Rozvoj průmyslové elektrotechnické výroby srovnatelné s mezinárodní konkurencí.
- Rozvoj globálního polohového systému – GPS s jeho uplatněním v elektrotechnice.
- Stanovení 80 % daňového paušálu pro řemeslné živnosti pro rok 2009 a 2010.

RNDr. Vladimír Filač, CSc.

odpověď č. 1

Změny v oboru elektrotechniky po roce 1989 byly velmi hluboké. Tyto změny významně ovlivnily některé struktury, zejména v oblasti výzkumu, vzdělávání, technického rozvoje i normalizace. Za zásadní problém považují roztržitost oboru elektrotechniky a absenci koncepce jeho rozvoje.

odpověď č. 2

Pouhá očekávání nejsou na místě. Pokud se má něco změnit, musí to změnit někdo konkrétní, kdo jde za určitým cílem. Jedinec sám však nic nezmůže, na změně musí pracovat skupina odhodlaných lidí. Ale nemůže to být skupina lidí, která se bude snažit vytvářet výhody pouze pro sebe, nebo dokonce

RNDr. Vladimír Filač, CSc.
Elektrotechnický zkušební ústav, s. p. (EZÚ), ředitel

Za nejdůležitější považují zavedení postupů posuzování shody výrobků dle směrnic EU.

na úkor těch ostatních. Jakkoliv to možná zní naivně ... A co by tou změnou mělo být? Odpovím jen, že na počátku změny by měla být ucelená koncepce. Ta doposud chybí.

odpověď č. 3

Po roce 1989 prošlo odvětví elektrotechniky velmi hlubokými strukturálními změnami. Z pohledu oboru zkoušení a certifikace, v němž dlouhodobě pracuji, považuji za nejdůležitější tyto body:

- Dosažení vysokého stupně harmonizace Českých technických norem ČSN s evropskými normami EN.
- Zpřístupnění technických norem na internetu.
- Zavedení evropských postupů posuzování shody pomocí zákona 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a navažujících směrnic EU.
- Plnohodnotné zapojení českých zkušebních laboratoří a certifikačních organizací do evropských a mezinárodních struktur.

Ing. Rudolf Hahn

odpověď č. 1

Nevím, jestli se jedná o problém zásadní, ale já vidím problém v tom, že mladá generace nemá až takový zájem studovat a pracovat v oboru silnoproudé elektrotechniky a energetiky. Tuto skutečnost nakonec potvrzují především elektromontážní a elektroenergetické subjekty, které se už nyní potýkají s poměrně vysokým věkovým průměrem svých zaměstnanců.

V následujících letech bude tedy nastolena otázka udržení celkové odborné úrovně v těchto činnostech, což se pravděpodobně promítne jak v kvalitě práce, tak i v úrovni zajištění bezpečnosti práce v této oblasti.

Dalším problémem se mi jeví velký počet zájmových organizací a svazů působících v elektrotechnice, což má za následek velkou názorovou různorodost, a není tedy

potom jednoduché vytvořit jakýkoliv právní předpis, který by přijaly všechny tyto organizace bez výhrad.

odpověď č. 2

V roce 2010 by měla vejít v platnost nová vyhláška MPSV o vyhrazených elektrických zařízeních (VTZ), která nahradí stávající vyhlášku ČÚBP a ČBÚ č. 20/1979 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato nová vyhláška mimo jiné řeší otázku uvedení zařízení do provozu a nové rozdělení zařízení do tříd a skupin. Předpokládáme, že vydání této nové vyhlášky uvítá široká odborná veřejnost.

odpověď č. 3

Za velmi významné považuji to, že od roku 1989 došlo v oboru elektrotechniky k markantnímu snížení pracovní úrazovosti.

Ing. Rudolf Hahn
Státní úřad inspekce práce (SÚIP), generální inspektor

Za velmi významné považují to, že od roku 1989 došlo v oboru elektrotechniky k markantnímu snížení pracovní úrazovosti.

Důvody tohoto jevu hledáme zejména ve výrazném zlepšení bezpečnosti elektrických instalací a zařízení, a to v důsledku přejmutí norem EU. Znamenalo to krom dalšího i zavedení povinnosti užití proudových chráničů a dalších prvků ovlivňujících bezpečnost provozu elektrických zařízení.

Dále došlo ke sjednocení základních požadavků pro elektrotechniku v rámci EU (tzv. harmonizace norem a právních předpisů). Dalším významným posunem je dostupnost nových moderních výrobků, materiálů a technologií, které ovlivňují život nás všech. Jako příklad mohu uvést digitalizaci televizního vysílání, moderní komunikační technologie, fotovoltaické elektrárny, ale i mnohé další.

František Holec

V následujících odpovědích předkládám především svůj osobní názor.

Odpověď č. 1

Problémem je, že odborná veřejnost stále čeká na chybějící zákon „O provozu technických zařízení (technická bezpečnost)“.

Dalším problémem je malý zájem o další vzdělávání řemeslníků, techniků a projektantů v oboru elektrotechniky.

Odpověď č. 2

Očekávám vypsání projektu na zpracování „Příruček odborné praxe“. Jedná se při-

František Holec
Hospodářská komora
ČR (HK ČR),
viceprezident

*Svaz podnikatelů
v oboru technických
zařízení ČR (SPTZ
ČR), prezident*

Zásadním a nejvýznamnějším pokrokem je zpřístupnění všech norem na internetu.

ručky především pro montáž, opravy a revize elektrických zařízení.

Dále očekávám zabezpečení finančních prostředků pro práci řemeslníků v Technických komisích EU a ÚNMZ.

A nakonec – stále očekávám širší a kvalitní informace o podmínkách podnikání ve službách v zemích EU.

Odpověď č. 3

Zásadním a nejvýznamnějším pokrokem je zpřístupnění všech norem na internetu. Závídí celá EU!

Ing. František Hýbner

odpověď č. 1

Zásadních problémů by se dalo vyjmenovat velmi mnoho. Především jsou v globálním celosvětovém nepochopu výroba a užití elektrotechnické a elektronické produkce nejen ve vyspělých státech, ale zejména v dalších elektrotechnických mocnostech, kde vedle Japonska a dalších jihoasijských zemí silně narůstá význam Číny a Indie. Proto máme problémy v oblasti zajištění odbytu. Proto je nutná další restrukturalizace výroby, což je urychleno i současnou hospodářskou krizí, je menší zájem o exploataci určitých skupin pracovníků ...

I když zajištění prodeje našich výrobků a služeb, a zajištění zaměstnanosti, jsou bezesporu prioritou dění v elektrotechnickém průmyslu, nemohu to z pohledu této ankety klasifikovat jako zásadní problém, který nastal rychle či překvapivě. Kdo sledoval vývoj produkce elektrotechniky a elektroniky, rozdílné trendy v jejím uplatnění na tradičních trzích, mohl tyto trendy zaznamenat již před mnoha lety. Podprůměrné nárůsty elektrotechniky a elektroniky v Evropě a v Severní Americe nás nutí, aby se náš průmysl orientoval především na výrobky s vysokou přidanou hodnotou, dlouhým inovačním cyklem. To vypadá jako školometská rada, ale uplatnit ji v praxi není lehké. Nyní bych mohl dlouze polemizovat o neprovázanosti základního a aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje atd., na druhé straně o ceně práce, kolektivním vyjednávání ...

Přesto největší problém spatřuji v oblasti práva, jeho vymahatelnosti a v pomalém a nedůsledném zapracování evropských směrnic do našich zákonů a vyhlášek. Příkladů snad

si každý z nás vybaví mnoho. Například to, že směrnice o ekodesignu se stále nepromítla do zákona o technických požadavcích na výrobky, že v oblasti elektrošrotu, zejména s nakládáním s historickým odpadem, vytváříme nekoncepční systém s nedořešením finančních vazeb, v oblasti kolektivního vyjednávání je bezzubě řešeno, resp. nedořešeno rozšiřování vyšších kolektivních smluv, což tento nástroj pro usměrňování ceny práce silně degraduje. Těch příkladů bych mohl jmenovat velmi mnoho.

odpověď č. 2

Do každého nového roku vstupujeme s velkými nadějemi. Já si přeji, aby se zlepšilo podnikatelské prostředí, aby naše firmy získaly velké a výhodné zakázky. To je přání, k jehož naplnění je třeba spousta průběžné a usilovné práce. Určitě se mnohé povede, ale též se objeví problémy nové, něco zůstane nedořešeno z minulosti, situace se bude opakovat. Tak bych vám mohl stejnou odpověď dát za dva, tři roky či ještě později. Podstatné je to, že žádné očekávání se nenaplní bez vkladu naší práce. Myslím-li „naší“, tím chci říci všech, kteří jsou jak na straně zaměstnavate-

Ing. František Hýbner
Českomoravská elektrotechnická asociace (EIA), ředitel

V roce 1989 byla česká elektrotechnika a elektronika konkurenčně schopná a udržela si jedno z předních míst na pomyslném žebříčku úspěšnosti českého zpracovatelského průmyslu.

lů, tak i zaměstnanců. Proto jednou z podmínek úspěšného roku jsou kroky vedoucí k sociálnímu smíru.

odpověď č. 3

Domnívám se, že toho nebylo málo. Doufám, že ode mne neočekáváte vyjmenování například všech úspěšně ukončených úkolů výzkumu a vývoje (VaV). Jsou-li mé odpovědi laděny kriticky, musím též i chválit, např. transparentní způsob v oblasti podpory průmyslového výzkumu a vývoje ze strany MPO a způsob řízení těchto projektů. Zde je řešena a byla dořešena řada úspěšných programových projektů. To je ta část mravenčí práce, která vede k vyšší přidané hodnotě našich výrobků, ke zlepšení inovační úrovně. Proto mohu na vaši otázku celkem jednoznačně odpovědět: V roce 1989 byla česká elektrotechnika a elektronika konkurenčně schopná a udržela si jedno z předních míst na pomyslném žebříčku úspěšnosti českého zpracovatelského průmyslu.

prof. Ing. Jiří Lettl, CSc.

odpověď č. 1

Podle mého názoru je zásadním problémem přecenění významu „zelené“, zejména solární a větrné energie, a naopak nedocenení významu energie jaderné.

prof. Ing. Jiří Lettl, CSc.
České vysoké učení technické v Praze, Fakulta elektrotechnická, Katedra elektrických pohonů a trakce, vedoucí katedry, předseda redakční rady Elektro

Podle mého názoru je zásadním problémem přecenění významu „zelené“, zejména solární a větrné energie, a naopak nedocenení významu energie jaderné.

odpověď č. 2

Nástup elektromobility do praktického života.

odpověď č. 3

Prudký rozvoj a uplatnění kybernetiky ve všech oblastech a komerční využití i složitých produktů výkonové elektroniky, jako například zcela běžné aplikace frekvenčních měničů.

Jan Lojkásek

odpověď č. 1

Zásadním problémem je podle mého názoru klesající zájem o studium oboru elektro, a to na všech stupních odborných škol. Zejména v oblasti učňovského školství to považuji za alarmující.

Další problém vidím v klesající odborné úrovni stávajících elektrotechniků, která vyplývá z jejich nezájmu o další vzdělávání. Nelze sice paušalizovat, nicméně je zřejmé, že účast na odborných vzdělávacích akcích (seminářích, aktivech atd.), nákup odborné literatury, časopisů, technických norem a odborných služeb jsou oblastmi u valné části zaměstnavatelů, ale i živnostníků považované za prioritní pro možné snižování nákladů.

Dále za velký problém považuji skutečnost, že povědomí velké části elektrotechniků o nových technických normách i legislativních předpisech je velmi malé.

I vědomosti týkající se základů elektrotechniky se s věkem elektrotechniků rapidně snižují (a nemusí to být vždy závislé jen na věku). Za velmi znepokojující to považuji zejména u revizních techniků a projektantů.

odpověď č. 2

V roce 2010, bohužel, neočekávám žádné významné změny. Ale přesto určitou před-

stavu mám. A jaké změny bych si představoval? Obrovskému pokroku v technické úrovni elektrických zařízení a instalací neodpovídá úroveň legislativních předpisů. Mám na mysli např. jak předpis upravující odbornou způsobilost elektrotechniků (stávající „vousatá“

od materiálů potřebných pro realizaci elektrických zařízení a instalací, přes pomůcky (nářadí, nástroje, ochranné a pracovní prostředky) až po širokou škálu odborných služeb a produktů pro odborné vzdělávání.

1. *Co v oboru elektrotechniky v ČR považujete za zásadní problém?*
2. *Očekáváte, že se v oboru elektrotechniky v roce 2010 něco změní a popřípadě, co by to mělo být?*
3. *Jaké zásadní věci, nebo čeho podle vás nejvýznamnějšího, se v oboru elektro podařilo od roku 1989 dosáhnout?*

vyhláška č. 50/1978 Sb.), tak předpis o (vyhrazených) elektrických zařízeních (stejně „vousatá“ vyhláška č. 20/1979 Sb.). To je velký dluh naší společnosti vůči elektrotechnice, na jehož smazání odborná veřejnost už dost dlouho čeká.

Považuji však za potřebné, aby se na jejich přípravě (obecně na přípravě legislativních předpisů týkajících se technických oblastí) podíleli i odborníci z příslušných oborů. Jestliže se považuje za samozřejmé a logické, že na přípravě legislativních předpisů týkajících se např. trestního, občanského, obchodního atd. práva se podílí především právníci – odborníci v příslušných oblastech, tak u předpisů týkajících

Za zásadní považuji i to, že začátkem 90. let minulého století se podařilo převzít evropské technické normy a evropské technické předpisy, a dále, že se podařilo zpřístupnit technické normy prostřednictvím internetu (v roce 2009), a to za velmi příznivé ceny.

Ing. Jaroslav Melen

odpověď č. 1

Elektrotechniku samozřejmě nelze vyčleňovat z okruhu ostatních technických zařízení. Mám na mysli technická zařízení, kterým – a v tom právě vidím zásadní problém, který má své dopady – stále nemůžeme v právních předpisech „přijít na jméno“. Posuďte sami:

□ Jednou, a to v právním předpisu, jakým nepochybně zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, v platném znění zák. č. 338/2005 Sb. je, jím říkáme **vyhrazená technická zařízení**.

O nich tento zákon tvrdí, že jsou to zařízení se zvýšenou mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku, která podléhají dozoru podle tohoto zákona, a že jimi jsou technická zařízení tlaková, zdvihací, elektrická a plynová;

□ Podruhé, opět v zákonu, tentokrát č. 251/2005 Sb. o inspekci práce, v platném znění, se rovněž hovoří o vyhrazených technických zařízeních a navíc o tam (a nejen tam) **nedefinovaných technických zařízeních se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví**;

□ Nu, a potřetí, v zákonu, tentokrát č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, se hovoří o **technických zařízeních, která představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví zaměstnanců, pokud jde o jejich obsluhu, montáž, údržbu, kontrolu nebo opravy**.

odpověď č. 2

Ve směru, o kterém jsem hovořil, jsem pesimista. Nikoli z povahy, ale ze zkušenosti, neboť:

- která technická zařízení v působnosti orgánů a organizací státního odborného dozoru se považují za vyhrazená, a zároveň určit jejich zařazení do tříd, popřípadě skupin, mělo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV) stanovit vyhláškou již podle § 7b odst. (1) písm. a) zákona č. 174/1968 Sb., a to na základě zákona č. 124/2000 Sb.
- ani sám zákonodárce (Parlament ČR) si neujasnil pojem „zvýšená míra ohrožení života a zdraví“, který byl použit v již citovaném zákonu č. 124/2000 Sb., ale i v zákonu č. 155/2000 Sb., kterým se měnil zákoník práce (zákon č. 65/1965 Sb. – viz tam 1. odst. § 134b), přestože oba zákony schvaloval v rozmezí jednoho měsíce. První zákon byl z 15. 4. a druhý z 18. 5. téhož roku, roku 2000!
- která technická zařízení představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví zaměstnanců, pokud jde o jejich obsluhu, montáž a opravy nebo kontrolu, měla stanovit vláda již podle § 21 písm b) bod 1. zákona č. 309/2006 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2007.

Jan Lojkásek,
Vydavatelství
IN-EL s. r. o., jednatel

Zásadním problémem je podle mého názoru klesající zájem o studium oboru elektro, a to na všech stupních odborných škol. Zejména v oblasti učňovského školství to považují za alarmující.

se technických záležitostí by mělo být stejně samozřejmé a logické, že by to měli být též odborníci v příslušných oblastech, tedy nejen právníci, ale minimálně stejnou měrou i technici.

odpověď č. 3

Změn od roku 1989 je celá řada. Vyberu jen ty podle mého názoru nejpodstatnější:

Elektrotechnika jako obor doznala významného pokroku, a to jak v oblasti výzkumu, tak i vývoje. Výsledkem jsou nové materiály, přístroje, stroje a spotřebiče, technologie montáže, oprav i údržby elektrických zařízení atd. Řada z nich podstatně (pozitivně) ovlivnila bezpečnost zařízení a instalací.

Nesrovnatelná je dostupnost všeho, co elektrotechnik ke své činnosti potřebuje –

Ing. Jaroslav Melen
Soudní znalec v oboru
bezpečnosti práce se
specializací v elektro-
technice

Současnému pomyslnému dozoru nad bezpečností „vyhrazených“ technických zařízení prostřednictvím organizací státního odborného dozoru věří snad jen na ministerstvu práce a sociálních věcí.

Dosud nebylo nic z uvedeného naplněno!

Jestliže na takové legislativní úrovni panuje po tolik let slušně řečeno amatérismus, nemohu proto očekávat, že by se zrovna v roce 2010 něco změnilo.

Dosud absentující diskurz by měl objektivně popsat stav této věci tak, aby se v něm zrcadlilo východisko vycházející ze skutečných rizik spojených s jejich montáží, provozem, obsluhou, údržbou, včetně oprav a kontrolami. Kontrolami, kterými ze setrvačnosti stále rozumíme jen a jen jejich revize.

odpověď č. 3

Je smutnou skutečností, že se (nejen) v oboru elektro a ve směru, o kterém jsem hovořil a fakty doložil, nedosáhlo zhora nic. Naopak orientací podle zákona a praktickým směřováním orgánů inspekce práce, jako orgánů na úseku ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek, došlo k likvidaci původního „jakžtakž dozoru“ nad bezpečností „vyhrazených“ technických zařízení.

Současnému pomyslnému dozoru nad bezpečností „vyhrazených“ technických zařízení prostřednictvím organizací státního odborného dozoru věří snad jen na ministerstvu práce a sociálních věcí.

Miroslav Minařík

odpověď č. 1

Po dvaceti letech od přechodu na tržní ekonomiku se všichni stále ještě probouzíme do reality, která se od našich původních, růžových snů opravdu velice liší ...

Miroslav Minařík,
portál *Elektrika.cz*,
šéfredaktor

Boj s nezávazností norem, odhadem časových investic do vzdělávání nebo také třeba svého byznysu se stává noční můrou pro všechny, kteří se nechtějí přizpůsobit, zatímco svět se závrtně mění.

odpověď č. 2

Největším problémem se ukázala samotnost. Tedy problém mnoha utonutých, kteří byli do moře tržní džungle vhozeni po hlavě. Přejít z centrálního řízení, centrálního plánování a třeba také z kolektivní odpovědnosti na současný způsob života empatie a prozívatosti není snadné pro mnohé z nás.

odpověď č. 3

V elektrotechnice je navíc vše umocněno odborností, která vyžaduje ze všech řemeslných oblastí nejvíce pozornosti. A tak boj s nezávazností norem, odhadem časových investic do vzdělávání nebo také třeba svého byznysu se stává noční můrou pro všechny, kteří se nechtějí přizpůsobit, zatímco svět se závrtně mění.

Julius Růžička

odpověď č. 1

Hlavním problémem české elektrotechniky je zásadní nesoulad mezi přezkušováním revizních techniků podle zákona 174/2000 Sb. a vyhláškou 50/78 Sb. Platnost osvědčení revizních techniků (RT) je tímto zákonem omezena na pět let, ale nikde se neuvádí, že musí být prodloužení či prolongace provedeno novou zkouškou, rozdělenou na písemnou a ústní část. Všechny organizace, které vydávají cokoli s omezenou platností, např. karta pojištěnce, řídičský průkaz apod., vydávají při nezměněných podmínkách původního vydání nový doklad bezplatně, nebo jen za manipulační poplatek.

Přezkoušení podle vyhl. 50/78 Sb. sdělí zkušební komisi dostatečně, zda zkoušený sleduje technický a legislativní vývoj.

Julius Růžička
Unie elektrotechniků
ČR (UE ČR),
předseda

Je velmi významné, že ve spolupráci s HK ČR, Svazem průmyslu a obchodu a s dalšími subjekty se podařilo zajistit lepší a hlavně laicnější přístup k ČSN EN.

odpověď č. 2

Mám velmi silný dojem, že stát nemá alespoň v oboru elektro zájem o žádné pozitivní změny. Proto také tak pasivně přistupuje k připomínkám z řad elektrotechnické veřejnosti. Očekávám, a to nejen v letošním roce, ale očekával jsem i letech minulých, že bude konečně stav naznačený v mé odpovědi na otázku č. 1 řešen ve smyslu slibů všech vlád. A hlavně, že bude snižována administrativní a finanční zátěž pro malé a střední podnikatele, tedy i RT mezi OSVČ.

Pravidelné tříleté a pětileté přezkušování takovou zátěž jednoznačně představují a náklady na jejich činnost tím zvyšují. Někteří inspektoři Technické inspekce ČR sami nemají takové zkušenosti v provádění revizí elektrických zařízení jako ti, které zkouší. Mají však lepší znalosti v testových otázkách, z nichž však některé revizní technik v praxi ani nepotřebuje. Zde je výhoda inspektora nad zkoušeným. Inspektor již test zná (protože zkouší často), zkoušený se s ním seznamuje teprve před zkouškou (jednou za pět let). Je však v nevýhodě, přestože se průběžně vzdělává a ve své praxi je dobrý.

odpověď č. 3

Jako jednu ze zásadních věcí, které se podařilo od roku 1989 dosáhnout, je to, že ti elektrotechnici, kteří o to měli zájem, se do-

- 1. Co v oboru elektrotechniky v ČR považujete za zásadní problém?**
- 2. Očekáváte, že se v oboru elektrotechniky v roce 2010 něco změní a popřípadě, co by to mělo být?**
- 3. Jaké zásadní věci, nebo čeho podle vás nejvýznamnějšího, se v oboru elektro podařilo od roku 1989 dosáhnout?**

vedli sdružit do cechů, společenstev, svazů či unií a značná část těchto subjektů dosud existuje. Do Unie elektrotechniků ČR se sdružily cechy, svazy, společenstva a sekce při jednotlivých OHK z devíti krajů ČR. Nepodařilo se však to, aby tyto subjekty byly státní správou respektovány, a většinou se o nich jedná ve smyslu známého rčení „o nás bez nás“.

Je velmi významné, že ve spolupráci s HK ČR, Svazem průmyslu a obchodu a s dalšími subjekty se podařilo zajistit lepší a hlavně la-

icnější přístup k ČSN EN, a to ve prospěch lepší informovanosti elektrotechnické veřejnosti a jejich zákazníků.

Ing. Jiří Stonawský

odpověď č. 1

Z hlediska pracovněprávních vztahů se mohou, pokud jde o obor elektrotechniky, vyjadřovat pouze k problematice právních předpisů z oblasti bezpečnosti práce při provozu elektrických zařízení. Z tohoto pohledu vnímám jako zásadní problém, že se v nedávné minulosti nepodařilo udržet krok s harmonizační legislativou v oblasti uvádění výrobků na trh. Tento problém je ovšem širší – týká se všech vyhrazených technických zařízení, nejen elektrických. V oboru elektrotechniky se navíc prohlubuje problém v oblasti odborné způsobilosti – vyhláška č. 50/1978 Sb. je sice vžitá, ale

Ing. Jiří Stonawský
Ministerstvo práce a sociálních věcí
(MPSV)
Odbor pracovněprávních vztahů, ředitel

Období od roku 1989 se především vyznačuje prudkým rozvojem informačních technologií, v našich podmínkách navíc umocněným uvolněním přístupu k nejmodernějším materiálům, technologiím a programovým vybavením po změně politických poměrů.

její aplikace je obtížná jednak z hlediska určení elektrotechnického vzdělání podle aktuálních oborů vzdělání, jednak s ohledem na naše závazky ohledně zajišťování volného pohybu služeb v rámci jednotného evropského trhu.

Při přípravě návrhů právních předpisů, které by mohly vést ke zlepšení daného stavu, bychom uvítali spolupráci se skutečně reprezentativním představitelem odborné elektrotechnické veřejnosti. Ke škodě věci obec elektrotechnická se sdružuje do více různých organizací, které ne vždy zastávají stejná stanoviska.

odpověď č. 2

Návrh vyhlášky o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, je-

jich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti, zpracovaný v souladu se zákonným zmocněním podle § 7b zákona o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, prošel vnitrostátním legislativním procesem a rovněž byl ukončen proces jeho notifikace členským státům EU, takže může být přijat.

Mám za to, že přijetí této vyhlášky, jakkoliv projednávání jejího návrhu nebylo bez rozporů, při současném zrušení stávající vyhlášky č. 20/1979 Sb. by představovalo přinejmenším první významný krok k nápravě současného právně nejistého stavu v této oblasti.

odpověď č. 3

Období od roku 1989 se především vyznačuje prudkým rozvojem informačních technologií, v našich podmínkách navíc umocněným uvolněním přístupu k nejmodernějším materiálům, technologiím a programovým vybavením po změně politických poměrů. Zcela logicky je s tím spojen rozvoj elektrotechniky. Moderní přístroje, materiály a technické vybavení spolu s harmonizací technických norem vytvářejí podmínky pro zvyšování bezpečnosti elektrických zařízení jak nově instalovaných, tak provozovaných.

Změny ve společnosti po roce 1989 navíc vytvořily prostor pro vznik profesních sdružení, jež mohou se znalostí problému praxe prosazovat zájmy dané profese a poskytovat svým členům vhodné zázemí a dostupné služby při zprostředkování přístupu k aktuálním informacím, poznatkům a technologiím. Obor elektro není výjimkou, ovšem s výhradou zmíněnou v mé odpovědi na otázku č. 1.

Závěr

Anketa si klade za cíl pomyslně se zastavit v nekoncepčním běhu české elektrotechniky za čímsi nepolapitelným, zalovit v peřejích roztočivých názorů a stanovisek a na úhlednou hromádku namést to hafo (oproti tuctu méně známá množstevní jednotka) problémů, jak je vidí právě ti vybraní respondenti, kteří každý svým dílem mají elektrotechnice co říci.

Anketa nechce hned napoprve českou elektrotechniku spasit, ale chce dát přibližný, a ještě lépe řečeno, ucelený obraz o jejích současných potřebách a bolestech. A, jak jistě uznáte nyní po přečtení odpovědí, cíle dosaženo! Konkrétní vyjádření a názory na problémy zde poměrně jasně zazněly.

Po dvacetiletí vývoje české společnosti od roku 1989 už lze zrekapitulovat nejen dosažené výsledky, ale i směr, kterým se česká elektrotechnika vydala a kterým se ubírá.

V podstatě anketa odpovídá na dvě nejvýše uvedené otázky – CO je za problém a v ČEM spočívá. Je jím absence smysluplné koncepce (odborné, legislativní, společenské ...), legislativní nedostatečnost, ztráta společenského renomé. Problémy se odvíjejí od neschopnosti a nekompetencí jak profesních společenstev, tak státní správy dosáhnout srozumitelného způsobu komunikace, formulace a definice problémů a následně konsensu na jejich řešení. Česká elektrotechnika žije ze stále více tlející podstaty let minulých, nemá vůbec jasno o kompetencích, úloze a poslání svých institucí, zkušenosti odborníci stárnou, nejsou nahrazováni novými, dynamičtějšími. Důležitá rozhodnutí nejsou dostatečně formulována, natož posvěcena zákonnými atributy – zákony, nařízeními vlády, vyhláškami ... Pro orgány státní správy nejsou problémy elektrotechniky ani dost důležité, ani dost alarmující. Absentují profesní páky, které by na řešení problémů tvrdě tlačily, popřípadě je efektivně prolobbovaly.

Otázku JAK ony problémy řešit však musíme nechat ještě chvíli zrát, protože elektrotechnická problematika je vícevrstvá, multidisciplinární a jako taková vyžaduje poměrně těžko dosažitelný konsensus. Ale každopádně i na tu poslední otázku se pokusíme v průběhu následujícího období na stránkách Elektro odpovědět.

(jk – redakce Elektro)

Česká elektrotechnická společnost pořádá v Domech techniky ČSVTS: DT České Budějovice, DT Pardubice, DT Plzeň, DTO CZ Ostrava, DT Kladno

Profesní vzdělávání v oblasti elektromagnetické kompatibility

Kurzy jsou určeny pro:

- » projektanty,
- » montážní pracovníky,
- » provozovatele pevných instalací,
- » řídicí pracovníky takových firem.

Rozsah kurzu:

3 nebo 4 vyučovací dny ve čtrnáctidenních intervalech

Kurzy jsou **bezplatné** a účastníkům je hrazeno cestovné a stravné.

Další informace a registrace na <http://www.emc.csp.cvut.cz/>

Kurzy jsou financovány z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

